

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-85>

Решетньова Ганна, кандидат мистецтвознавства,
завідувач навчальної лабораторії композиції кафедри живопису
і композиції НАОМА

Скульптура Тріскорнія у маєтку А. Міклашевського. Італійське мистецтво в українській садибі XIX ст.

Ключові слова: А. Міклашевський, П. Тріскорнія, скульптура, меморіальна скульптура, культурна спадщина.

Hanna Reshetnova, PhD, Head of the Educational Composition Laboratory of the Department of Painting and Composition, NAFAA

Triscornia sculpture in Andriy Miklashevski's manor: Italian art in the Ukrainian estate of the 19th century

Abstract: The report is dedicated to the study of archival documents of the 19th century. According to the data collected, it was found out that Andriy Miklashevsky, the founder of the porcelain manufactory in Volokytyn, was a proponent of European art. He commissioned one of the memorable marble sculptures (for the tombstone of Mykhailo Miklashevsky) to the Italian sculptor P. (?) Triscornia. Thanks to the descriptions, the pedestal of the sculpture was found. It was kept in the village of Kocherhy. The search for the other part continues.

Key words: A. Miklashevsky, P. Triscornia, sculpture, memorial sculpture, cultural heritage.

Події в Україні 2022 року демонструють, як швидко може змінитися пейзаж місцевості. В один момент ми можемо не побачити ті пам'ятки архітектури та скульптури, які, здавалося б, були до нас століттями й будуть після. Саме тому, вагомим внеском мистецтвознавців є фіксація та опис культурного надбання нації.

Завдяки архівним записам, сьогодні ми можемо відтворити життя та побут в українській садибі XIX ст. На прикладі маєтку А. Міклашевського, в котрий раз пересвідчуємося у впливі європейської культури на смаки українців.

Як відомо, А. Міклашевський був засновником порцелянової мануфактури у с. Волокитине; створити та підняти її до належного рівня допомогли французькі майстри. Сам Андрій Михайлович був проєвропейською людиною. У своїх спогадах він описує враження від італійського мистецтва, яке споглядав у Венеції, Неаполі, Римі. Нам відомі інтер'єри садиби А. Міклашевського та закладеної ним церкви. Проте, відкрилася нова інформація про ще одну пам'ятку мистецтва, яка була придбана родиною. Мова йде про монументальну скульптуру, за яку А. Міклашевський «більш за все клопотав» і зазначав, що доставили її в абсолютній цілісності, придбана ж вона від «найкращого італійського у Петербурзі скульптора

Trescorni» та навіть «для самого слабкого знавця скульптури продемонструє відбиток Італії». З відгуку А. Міклашевського про даний твір читаємо, що «багато є монументів, які перевершують пишністю, але мало, вельми мало зображають таку сумну втрату, в такому зворушливому й благородному вигляді». Це був фактично надгробок, який, завдяки опису замовника, ми сьогодні можемо уявити, або навіть віднайти. «На доволі широкому й пропорційальному п'єдесталі з різнокольорового мармуру, якому за основу внизу слугують різноманітні карнизи, знаходиться статуя з найкращого каррарського білого мармуру, що зображує чарівну діву, яка занурена в горе й обіймає урну на якій золотими словами зазначено рік і число коли [ми втратили] незабутнього батька. На п'єдесталі знаходиться напис золот[...] слів».

У документації, пов'язаній з пам'ятником, згадуються с. Щербинівка та церква у с. Кочерги. Саме в Миколаївській церкві с. Кочерги, завдяки фотографіям О. Мірошніченко, ми побачили постамент, на одній зі сторін якого золотими літерами значився напис: «Михаиль Петрович Миклашевській». Таким чином, віднайдено частину постаменту роботи італійського скульптора. Щодо верхньої частини, то інформація про її збереження та місцезнаходження поки відсутня. Натомість у музеї-заповіднику «Царицино» є твір, який значиться як робота невідомого автора, виконана з композиції італійця Паоло Андреа Тріскорнія (1757–1833). Припускаємо, що надгробок, який замовив А. Міклашевський, мав ідентичний вигляд.

Таким чином, завдяки архівним документам ХІХ ст. та фотографіям історичних пам'яток небайдужих сучасників, ми віднашли інформацію про монументальний твір італійського майстра П. (?) Тріскорнія, який знаходився на території сучасної України та увіковічував пам'ять про одного з представників відомого роду Міклашевських.

